
Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

SEMINÁR

Obchodovanie s ľuďmi

Justičná akadémia Slovenskej republiky
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Názov prednášky : **TRESTNOPRÁVNE ASPEKTY OBCHODOVANIA S ĽUĎMI
ZAOBCHÁDZANIE S OBEŤAMI V TRESTNOM KONANÍ
IDENTIFIKÁCIA POTRIEB, PREDCHÁDZANIE PREDISUDKOM**

Autor prednášky: JUDr. Ján Hrivnák
prokurátor odboru všeobecnej kriminality Úradu
špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry
Slovenskej republiky

Pezinok 15. júna 2016

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Schéma prednášky :

Všeobecné pojmy

Kompetencie Úradu špeciálnej prokuratúry

Trestnoprávna úprava obchodovania s ľuďmi

Súvisiace trestné činy

Právne nástroje dokazovania

Postavenie poškodeného - obeť

Ciele a východiská

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Potvrdzovať ľudskú dôstojnosť znamená uznať drahocennosť ľudského života, ktorý je nám darovaný zdarma, a preto nesmie byť predmetom výmeny alebo predaja.

Z prejavu Pápeža Františka v Európskom parlamente v Štrasburgu 25. novembra 2014

Je to pocta všetkým deťom, ktoré musia trpieť v otroctve, pri nútených prácach alebo sú obeťami obchodu s ľuďmi.

Kalijáš Satjártí – aktivista a nositeľ Nobelovej ceny spolu s Malalou Júsafzajovou za rok 2014

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

- **Všeobecné pojmy**

- „Obchodovanie s ľuďmi predstavuje porušovanie ľudských práv a zásah do dôstojnosti a integrity osoby“.

Preambula Dohovoru Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi zo 16. mája 2005 publikovaného pod číslom 487/2008 Z.z.“

- Obchodovanie s ľuďmi predstavuje závažný trestný čin páchaný často v rámci organizovaného zločinu ako aj závažné porušenie ľudských práv, pričom Charta základných práv Európskej únie ho výslovne zakazuje.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

- **Všeobecné pojmy**
- „Nikoho nemožno poslať na nútené práce alebo nútené služby.“
- Článok 18 Ústavy Slovenskej republiky
- „Nútená práca je každá práca alebo služba, ktorá sa vymáha od osoby pod hrozbou akéhokoľvek trestu a na ktorú sa neponúkla dobrovoľne.“
- Dohovor číslo 29 o nútenej alebo povinnej práci.
- „Otroctvo je stav alebo okolnosti človeka, nad ktorým si niekto prisvojuje nejaké či všetky právomoci patriace k vlastníckym právam“
- Dohovor o otroctve spoločnosti národov z roku 1926.

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

■ **Všeobecné pojmy**

- Dlhové otroctvo je stav alebo okolnosti vyplývajúce zo sľubu dlžníka, že poskytne svoje osobné služby alebo služby osoby, ktorá je pod jeho kontrolou ako zábezpeku na dlh, ak hodnota týchto služieb po primeranom ocenení sa neodpočítava z dlhu alebo dĺžka týchto služieb sa neskrátí a ich povaha sa bližšie neurčí.
- Doplnkový dohovor OSN o zrušení otroctva, obchodu s otrokmi a inštitúcií a praktík podobných otroctvu z roku 1956.
- „Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.“
- Článok 19 Ústavy Slovenskej republiky
- „Každý má právo na zachovanie svojej ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.“
- Článok 10 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.)

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

- **Všeobecné pojmy**
- **„obchodovanie s ľuďmi“** je verbovanie, preprava, transfer, prechovávanie alebo získavanie ľudí pod hrozbou násilia, únosmi, podvodom, lesťou, prinútením silou, zneužívaním pozície, v rámci ktorej nemá táto osoba žiadnu inú reálnu a akceptovateľnú možnosť iba prijať uvedenú hrozbu, poskytovaním alebo prijímaním peňazí alebo iného prospechu za účelom získania súhlasu osoby majúcej kontrolu nad inou osobou s cieľom jej zneužívania, nezávisle od toho, či obeť obchodovania súhlasili s účelom zneužívania. Zneužívanie zahŕňa, ako minimum, zneužívanie prostitúciou iných alebo iné formy sexuálneho zneužívania, vynútenú prácu alebo služby, otroctvo alebo praktiky podobné otroctvu, zotročovanie alebo odoberanie orgánov na nelegálne účely
- **čl. 3 písm. a) Palermského protokolu o prevencii potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi osobitne ženami a deťmi**

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Kompetencie Úradu špeciálnej prokuratúry

Pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu, odôvodnene Úradu špeciálnej prokuratúry

vyplýva zo zákona č. 291/2009 Z.z. poukazujúc na § 14 Trestného poriadku – zákon č. 301/2005 Z.z.

Pôsobnosť sa vzťahuje na:

- a) trestný čin úkladnej vraždy
- b) trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 odsek 3 Trestného zákona
- c) trestný čin falšovania, pozmeňovania a neoprávnenej výroby peňazí a cenných papierov podľa § 270 odsek 4 Trestného zákona
- d) trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 odsek 3 a 4 Trestného zákona v súbehu s trestnými činmi podľa písmen b/, c/, e/, f/, g/, h/, i/,l/ alebo m /

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

- e) trestné činy prijímania úplatku podľa § 328 až 330 Trestného zákona
- f) trestné činy podplácania podľa § 332 až 334 Trestného zákona
- g) trestný čin nepriamej korupcie podľa § 336 Trestného zákona
- h) trestný čin volebnej korupcie podľa § 336a Trestného zákona
- i) trestný čin športovej korupcie podľa § 336b Trestného zákona
- j) trestný čin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a trestný čin založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny**
- k) trestné činy terorizmu
- l) trestné činy proti majetku podľa štvrtej hlavy alebo trestné činy hospodárskej podľa piatej hlavy Trestného zákona, ak bola spôsobená škoda alebo získaný prospech dosahujúci sumu 6.650.000,- €
- m) trestný čin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností
- n) trestné činy súvisiace s trestnými činmi uvedenými v písmenách a/ až l/, alebo m/, ak sú splnené podmienky na spoločné konanie

---

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Trestnoprávna úprava obchodovania s ľuďmi

Trestný zákon (č. 300/2005 Z. z.) v znení neskorších právnych predpisov

Druhá hlava Trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti

Prvý diel Trestné činy proti slobode

§ 179 Obchodovanie s ľuďmi

§ 180, § 181 Zverenie dieťaťa do moci iného

Interná norma – Pokyn generálneho prokurátora SR č. 1/2013 o zriadení špecializácie prokurátorov na trestnú činnosť mladistvých a maloletých, trestné činy spáchané na deťoch a násilie v rodinách.

Interná norma – Nariadenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 180 z 19. decembra 2013 o zabezpečení programu podpory a ochrany obetí obchodovania s ľuďmi.

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Európska právna úprava

Dohovor Rady Európy o boji proti obchodovaniu s ľuďmi zo 16. mája 2005 (zverejnený v Zbierke zákonov č. 487/2008)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, v ktorom sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, v ktorom sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Súvisiace trestné činy

- § 233 legalizácia príjmu z trestnej činnosti,
- § 296 založenie, zosnovanie a podporovanie zločineckej skupiny,
- § 355 prevádzačstvo,
- § 367 kupliarstvo,
- § 201 sexuálne zneužívanie,
- § 211 ohrozovanie mravnej výchovy mládeže,
- § 329 prijímanie úplatku,
- § 333 podplácanie,
- § 326 zneužívanie právomoci verejného činiteľa.

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Základná skutková podstata zločinu obchodovania s ľuďmi § 179 ods. 1 Trestného zákona (*upravené znenie*)

Formy vykorisťovania :

prostitúcia a iné formy sexuálneho vykorisťovania vrátane pornografie,
nútená práca, nútená služba, vrátane žobrania,
otroctvo a iné praktiky podobné otroctvu,
nevoľníctvo,
nútený sobáš,
zneužívanie na páchanie trestnej činnosti,
odoberania orgánov, tkanív či bunky a iné formy vykorisťovania

Trestná sadzba :

odňatie slobody na 4 roky až 10 rokov.

Základná skutková podstata trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 2 Trestného zákona (*upravené znenie*)

Vykorisťovanie detských obetí, formy vykorisťovania :

Detská prostitúcia

Iné formy sexuálneho vykorisťovania vrátane detskej pornografie

Nútená práca, nútené služby vrátane žobrania

Otroctvo alebo iné praktiky podobné otroctvu, nevoľníctvo

Nútený sobáš

Zneužívanie na páchanie trestnej činnosti, nezákonnej adopcie

Odoberanie orgánov, tkanív, či bunky

Iné formy vykorisťovania

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody na 4 roky až 10 rokov

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 3, 4, 5 Trestného zákona

Odsek 3

Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného väčší prospech
- b) a vydá takýmto činom iného do nebezpečenstva ťažkej ujmy na zdraví alebo smrti
- c) ako verejný činiteľ
- d) na chránenej osobe
- e) z osobitného motívu
- f) závažnejším spôsobom konania

Trestná sadzba

Trest odňatia slobody na 7 rokov až 12 rokov

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 4 Trestného zákona

Odsek 4

Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného značný prospech
- b) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť alebo iný obzvlášť závažný následok
- c) ako člen nebezpečného zoskupenia

Trestná sadzba

Trest odňatia slobody na 12 rokov až 20 rokov

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu obchodovania s ľuďmi podľa § 179 ods. 5 Trestného zákona

Odsek 5

Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) a získa ním pre seba alebo pre iného prospech veľkého rozsahu
- b) a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerým osobám alebo smrť viacerých osôb

Trestná sadzba

Trest odňatia slobody na 20 rokov až 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie

Základná skutková podstata trestného činu zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 180 ods. 1 Trestného zákona.

Páchateľom je najmä rodič, ale aj iná osoba uvedená v Zákone o rodine, ktorá je povinná sa o dieťa starať.

Kto v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom zverí do moci iného dieťa na účel adopcie alebo **kto v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom** získa do svojej moci dieťa na účel adopcie.

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody až na 3 roky

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 180 ods. 2 , 3 Trestného zákona

Odsek 2 Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1

- a) získa ním pre seba alebo pre iného väčší prospech
- b) závažnejším spôsobom konania

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody 4 roky až 10 rokov

Odsek 3 Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1

- a) a spôsobí ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť alebo iný obzvlášť závažný následok

Trestná sadzba

Trest odňatia slobody na 10 rokov až 15 rokov

Základná skutková podstata trestného činu zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 181 ods. 1 Trestného zákona

Kto **za odmenu** zverí dieťa do moci iného za účelom jeho využívania na detskú prácu alebo iný účel

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody 4 roky až 10 rokov

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 181 ods. 2, 3, 4 Trestného zákona

Odsek 2 Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1

- a) získa ním pre seba alebo iného väčší prospech
- b) závažnejším spôsobom konania

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody na 7 rokov až 12 rokov

Odsek 3 Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1

- a) A spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť alebo iný obzvlášť závažný následok
- b) A získa ním pre seba alebo pre iného značný prospech

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody na 12 rokov až 20 rokov

Kvalifikovaná skutková podstata trestného činu zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 181 ods. 4 Trestného zákona

Odsek 4 Páchateľ spácha čin uvedený v odseku 1

- a) získa ním pre seba alebo pre iného prospech veľkého rozsahu
- b) spôsobí ním smrť viacerých osôb
- c) ako člen nebezpečného zoskupenia

Trestná sadzba :

Trest odňatia slobody na 20 rokov alebo 25 rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie

Základné pojmy :

§ 139 Trestného zákona - Chránená osoba
ods. 1 písm. a) – dieťa

§ 140 Trestného zákona – Osobitný motív
a) na objednávku
g) so sexuálnym motívom

§ 141 Trestného zákona - Nebezpečné zoskupenie
a) zločinecká skupina
b) teroristická skupina

§ 127 ods. 1 Trestného zákona
Dieťaťom sa rozumie osoba mladšia ako 18 rokov ak tento zákon neustanovuje
inak

Základné pojmy :

§ 122 ods. 6 Trestného zákona

Trestný čin je spáchaný ľst'ou ak bol spáchaný s využitím omylu, ktorý páchatel' vyvolal alebo s použitím úskoku

§ 122 ods. 7 Trestného zákona

Trestný čin je spáchaný násilím, ak páchatel' použije na jeho spáchanie fyzické násilie proti telesnej integrite inej osoby alebo ak je spáchaný na osobe, ktorú páchatel' uviedol do bezbrannosti ľst'ou alebo ak páchatel' použil násilie proti veci iného

---

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Právne nástroje dokazovania

V rámci proaktívneho dokazovania je najvhodnejšie použiť prostriedky V. hlavy Trestného poriadku (zákon č. 301/2005 Z. z.)

§ 113 sledovanie osôb a vecí,

§ 114 vyhotovovanie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov,

§ 115 odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky,

§ 117 agent (v spojení s korupciou zneužívaním právomocí verejného činiteľa a legalizácie príjmu z trestnej činnosti)

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Právne nástroje dokazovania

Súčasťou stratégie dokazovania je, že :

Obete by mali byť chránené pred trestným stíhaním alebo trestom za trestnú činnosť ako je napríklad používanie falošných dokumentov ak k páchaniu tejto trestnej činnosti boli prinútené v priamej súvislosti s tým, že boli predmetom obchodovania s ľuďmi.

Obetiam by mala byť poskytnutá pomoc a podpora pri účinnom uplatňovaní svojich práv, a to bez ohľadu na jej ochotu alebo neochotu vystupovať ako svedok.

Vyšetovanie alebo stíhanie trestných činov obchodovania s ľuďmi nesmie závisieť od oznámenia alebo obvinenia zo strany obete.

V plnej miere by sa mali využiť existujúce nástroje o zaistení a konfiškácii zisku z trestnej činnosti.

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Právne nástroje dokazovania

Indikátory nútenej práce

- Hrozby alebo skutočná fyzická alebo sexuálna ujma
- Obmedzenie pohybu ako aj násilné držanie osoby na pracovisku alebo v obmedzenom priestore
- Odpracovávanie fiktívneho dlhu a osoba nedostáva mzdu za svoje služby
- Zadržavanie mzdy alebo nadmerné zníženie mzdy
- Zadržavanie pasu a dokladov, aby osoba nemohla odísť a dokázať svoju totožnosť
- Hrozba udania na príslušných orgánoch, ak je osoba zamestnaná nezákonne alebo je nelegálnym migrantom

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Práva poškodeného - obeť

Uplatniť nárok na náhradu škody.

Navrhovať a predkladať dôkazy.

Nazerať a preštudovať spis.

Zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí.

Vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Uplatniť záverečnú reč.

Podávať opravné prostriedky.

Výsluch svedka – poškodeného mladšieho ako 18 rokov sa vykoná za prítomnosti pedagóga, sociálneho pracovníka, psychológa alebo znalca s využitím technických zariadení s výnimočnosťou opakovania.

Možnosť utajenia totožnosti svedka – poškodeného.

Práva poškodeného - obeť

V rámci poskytovania právnej pomoci poškodeným – obetiam prostredníctvom splnomocnenca v rozsahu § 53 a § 54 Trestného poriadku sa garantuje odborné uplatnenie skôr citovaných oprávnení.

Dobrou praxou pri usvedčovaní páchatel'ov poškodenými pri zachovaní konzistentnosti ich výpovedí by mohla byť ich psychologická príprava viažuca sa na odstránenie stresovosti situácie a oboznámenie sa s prostredím, kde budú vypovedať, predchádzať zbytočnému opakovaniu výsluchov v priebehu vyšetrovania, trestného stíhania a súdneho konania, predchádzať vizuálnemu kontaktu s obžalovanými, predchádzať výpovedi na verejnom pojednávaní, predchádzať zbytočnému kladeniu otázok týkajúcich sa súkromného života.

Predchádzanie predsudkom

Obete obchodovania s ľuďmi by sa mali uznať a malo by sa s nimi zaobchádzať s rešpektom, citlivo a profesionálne bez akejkoľvek diskriminácie na rase, farbe pleti, etnickom alebo spoločenskom pôvode, genetických vlastnostiach, jazyku, náboženstve alebo viere, politickom alebo akomkoľvek inom názore, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodení, zdravotnom postihnutí, veku, pohlaví, rodovom vyjadrení, rodovej identite, sexuálnej orientácii, povahe ich pobytu alebo zdravotnom stave.

S obeťou sa musí zaobchádzať s rešpektom, aby si mohla uplatniť svoje práva vrátane tlmočenia a musí sa zabrániť zastrašovaniu a pomste zo strany páchatel'ov. Službou na podporu obetí je aj služba restoratívnej spravodlivosti.

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

■ Ciele a východiská

- dodržiavať záväzok,
- bojovať proti akýmkoľvek formám obchodovania s ľuďmi vyplývajúci z medzinárodných dohovorov,
- prehĺbovať edukáciu orgánov činných v trestnom konaní, prokurátorov, sudcov a advokátov v oblasti obchodovania s ľuďmi,
- podporovať a rozvíjať aktivity zamerané na prevenciu v oblasti obchodovania s ľuďmi aj prostredníctvom tretieho sektora,
- zvyšovať právne vedomie občanov s cieľom rozlíšenia hranice protiprávnosti v oblasti obchodovania s ľuďmi,
- vytvoriť a zefektívniť kontrolné mechanizmy zo strany štátu s cieľom zabránenia vytvárania podmienok vhodných pre obchodovanie s ľuďmi.

Ďakujem za pozornosť.

Úrad špeciálnej prokuratúry GP SR

Adresa:

*Úrad špeciálnej prokuratúry
Generálnej prokuratúry SR
Štúrova 2
812 85 Bratislava*

Kontakty: tel.: 00421 33 2837192

